

Nr 3

Försvarsutskottets betänkande med anledning av motion om höjning av den nedre åldersgränsen för vapen- och stridsövningar.

I motionen 1973:150 av fru Theorin (s) och herr Palm (s) har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att åldersgränsen för regelrätta vapen- och stridsövningar generellt fastställs till 18 år.

Utskottet

Med anledning av motion i samma syfte behandlades frågan om åldersgräns för stridsutbildning vid 1972 års riksdag. Försvarsutskottet (FöU 1972:9) redogjorde för gällande bestämmelser samt uttalade, att med stridsutbildning menas sådant användande av vapen som inte enbart har samband med en grundläggande skjututbildning. Utskottet anförde vidare:

Utskottet delar uppfattningen att det behövs en åldersgräns, före vilken stridsutbildning inte skall äga rum. Värnpliktsåldern inträder enligt huvudregeln vid 18 år men inskrivning som värnpliktig kan ske redan det år vederbörande fyller 16 år. Utskottet finner det vara naturligt att åldersgränsen för stridsutbildning inom hemvärnet och inom organisation för frivilligt försvar knyter an till den lägsta ålder vid vilken inskrivning som värnpliktig kan ske, dvs. det år vederbörande fyller 16 år.

Åldersgränsen för stridsutbildning vid praktikantläger för skolor ungdom bör emellertid bedömas annorlunda. För att få information om de yrken som finns inom försvaret behövs enligt utskottets mening i allmänhet inte att ungdomarna själva deltar i övningar av stridsmässig karaktär. Den korta utbildningstiden torde behövas för information som ger större utbyte inför kommande yrkesval. Enligt vad utskottet har inhämtat är det dessutom så att stridsövningar vid praktikanttjänstgöring i något eller några fall har genomförts på ett sätt som inte överensstämmer med gällande bestämmelser.

Med hänsyn främst till att deltagare i praktikantläger ofta där får sin första kontakt med det militära försvaret bör åldersgränsen för att få delta i praktikanttjänstgöring där stridsutbildning förekommer höjas och, med tillämpning senast fr. o. m. år 1973, bestämmas så att vederbörande skall fylla minst 17 år det år tjänstgöringen påbörjas.

Självttalier ställer all ungdomsutbildning särskilda krav på omdöme och handlag vid planering och genomförande av verksamheten. Utskottet förutsätter att de åldersgränser som beslutas blir väl kända av alla som får ansvar för utbildning och information av ungdomar.

I motionen 1973:150 hävdas att åldersgränsen för stridsutbildning bör vara generell och följa huvudregeln för inträde i värnpliktsåldern.

Vid behandlingen av denna fråga under 1972 års riksdag fann försvarsutskottet det vara lämpligt att — på sätt som framgår av det föregående — göra åtskillnad mellan å ena sidan den som tillhör

hemvärnet eller organisation för frivilligt försvar och å andra sidan den som tillfälligt deltar i praktikantläger för skolungdom. Detta blev också riksdagens beslut. Nya föreskrifter för praktikanttjänstgöring inom försvaret har utfärdats av Kungl. Maj:t och gäller fr. o. m. den 1 januari 1973.

Riksdagens beslut förra året innebar en viss skärpning beträffande den nedre åldersgränsen för deltagande i stridsutbildning. Någon anledning till ändrad bedömning av frågan föreligger inte.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1973:150.

Stockholm den 15 februari 1973

På försvarsutskottets vägnar

PER PETERSSON

Närvarande: Herrar Petersson i Gäddvik (m), Gustavsson i Eskilstuna (s), Enskog (fp), Gustafsson i Uddevalla (s), Gustavsson i Ängelholm (s), Häll (s), Öhvall (fp), Brännström (s), Glimnér (c), Virgin (m), Gernandt (c) och Runesson (s).